

Zavod za lingvistiku

Zavod (ili kako se tada zvao – Institut) za lingvistiku osnovan je 1960. godine s ciljem da se kreira mjesto na kojemu će se unapređivati lingvistika kao znanstvena disciplina te promovirati hrvatska lingvistička misao u svijetu. Pred Zavod su bili postavljeni sljedeći zadaci: 1. aktivno sudjelovanje u radu i razvoju lingvistike kao znanosti i lingvističkih metoda istraživanja jezika; 2. obrađivanje problematike iz različitih grana opće i poredbene lingvistike; 3. proučavanje odnosa između hrvatskoga i drugih jezika te 4. osposobljavanje mladih istraživača. Idejni začetnici Zavoda bili su uvaženi hrvatski jezikoslovci Mirko Deanović, Rudolf Filipović, Veljko Gortan, Josip Hamm i Vojmir Vinja, koji su smatrali da je potreban „zajednički, organizirani rad i najuža suradnja među predstavnicima jednakih ili srodnih nauka u jednoj ustanovi koja će unaprijediti i aktivno zastupati našu nauku u svijetu“ (Muhvić-Dimanovski 1998: 273). Primarni je poticaj za osnivanje Zavoda bio oformiti mjesto na kojemu će jezikoslovci imati priliku i mogućnost te potporu za prijavljivanje projekata i njihovo provođenje. Pokazala se potreba za takvom organizacijskom jedinicom koja se nalazi izvan nekog određenog odsjeka, na kojoj bi se mogao organizirati „tako opsežan znanstveni rad kakav traži proučavanje slavenskih, romanskih, germanskih, klasičnih i uopće indoevropskih i mnogih drugih jezika“ (Filipović 1975: 9). S vremenom je Zavod izgubio tu ulogu „mjesta okupljanja“ domaćih jezikoslovaca uslijed promjena pravila i uvjeta natječaja za prijavu projekata pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja, no i dalje su zadržani isti osnovni ciljevi promicanja lingvistike, obrade jezikoslovnih pitanja, proučavanja hrvatskoga jezika, osposobljavanje mladih istraživača te modernizacija lingvističkih metoda i nastave jezika općenito.

U početku su projekte vođene pri Zavodu kao glavni istraživači vodili ne samo predstojnici i zaposlenici Zavoda već i profesori s filoloških odsjeka Fakulteta, a mnogi mladi istraživači koji su svoje znanstvene karijere započinjali u Zavodu kasnije su prešli na razne odsjeke Fakulteta i na druge fakultete. Može se reći da Zavod na neki način predstavlja projektnu platformu na kojoj su od osnutka vođeni domaći i međunarodni projekti, što u vremenu samih početaka Zavoda još nije bilo uobičajeno u domaćim znanstvenim krugovima i institucijama. Zbog tako postavljenih ciljeva, posebno uzimajući u obzir da je jedan od njih bio i osposobljavanje mladih istraživača, u Zavodu je od 1960. do danas bio zaposlen vrlo velik broj domaćih lingvista.

Projekti su od sama početka djelovanja Zavoda bili tematski vrlo raznorodni i bavili su se raznolikim jezičnim pitanjima i problemima, no primarno su se usmjerili na istraživanja suvremenoga hrvatskoga jezika kroz korpusnolingvistička i kontrastivna proučavanja, čime su postavili osnovnu liniju istraživanja koja su obilježila Zavod i po kojima je i postao poznat. Tako su prvi projekti uključivali ekscerpiranje djela hrvatskih pisaca, novina i časopisa koji su poslužili za izradu gramatike hrvatskoga jezika (voditelj Ljudevit Jonke) te analizu anglizama u hrvatskome jeziku. Rudolf Filipović, voditelj projekata koji su se bavili sakupljanjem i analizom anglizama u hrvatskome i drugim europskim jezicima, poznat je i kao utemeljitelj kontaktnolingvističkih istraživanja u Hrvatskoj te je ostao naš najistaknutiji teoretičar kontaktne lingvistike postavivši temelje tom lingvističkom području svojim analizama anglizama i jezika hrvatskih iseljenika u Sjevernoj Americi te ustanovivši u tom području hrvatsko nazivlje. U toj prvoj fazi djelovanja Zavoda (faze organiziramo

s obzirom na tematiku istraživanja i kako se ona razvijala) radilo se i na onomastičkim istraživanjima rimskog Ilirika (Radoslav Katičić), na temelju kojih se došlo do novih spoznaja značajnih za razumijevanje povijesti u ilirskim provincijama, zatim na istraživanju grčkog elementa u govorima jadranskoga područja (Vojmir Vinja) te na opisu dijalekta sela Žejane u Istri, koji je značajan za dijalektologiju, ali i za povijest rumunjskoga jezika (August Kovačec). Takva rana korpusna istraživanja postavila su temelj onomu po čemu je Zavod najpoznatiji, a to je rad na korpusnolingvističkim istraživanjima, analizama, primjeni i razvoju novih jezičnih tehnologija.

Sljedeću fazu u razvoju i djelovanju Zavoda započinje 1967. godine R. Filipović, tadašnji direktor Zavoda, kontrastivnim projektom u suradnji s Centrom za primijenjenu lingvistiku iz Washingtona. Tim je projektom započela duga i plodonosna era kontrastivnolingvističkih projekata. Taj je projekt osigurao angažiranje brojnih suradnika i nabavu (tada) moderne opreme za pripremu jezične građe kako bi se ona mogla dalje računalno obrađivati. Upravo se zahvaljujući tomu započelo s računalnom obradom jezika u Hrvatskoj (Željko Bujas), u suradnji s Elektronskim računskim centrom grada Zagreba i izradom računalnih kontrastivnih konkordancija koje su predstavljale hrvatsku verziju američkoga korpusa Brown. Spomenuti je projekt postavio temelje za daljnja kontrastivna istraživanja utvrdivši metodologiju rada i izradivši kontrastivnu analizu raznolikih gramatičkih tema, kojih su rezultati objavljeni u serijama publikacija Zavoda (*Reports, Studies i Pedagogical Materials*, kojih je urednikom bio R. Filipović), kao i u drugim domaćim i stranim publikacijama. Godina 1967. značajna je u povijesti hrvatskoga jezika zbog objave *Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika*, koje je potpisnikom bio i Zavod za lingvistiku. U tome razdoblju radilo se na petojezičnome kontrastivnome projektu koji je okupljao suradnike raznih odsjeka Fakulteta (Karlo Budor, Josip Jernej, Željko Klaić, Antica Menac i Stanko Žepić), kojega su rezultati, između ostaloga, izlazili u seriji publikacija Zavoda. Milka Jauk-Pinhak u tom je razdoblju vodila projekt koji se bavio opisom hindskoga jezika, ali i izradom kontrastivnih studija hrvatskoga i hindskoga. Antica Menac vodila je više kontrastivnih, leksikografskih i frazeoloških projekata ruskoga i ukrajinskog jezika, Stjepan Babić vodio je projekt analize sufiksne tvorbe imenica, a Milan Moguš projekt analize jezika Marka Marulića.

Sljedeće razdoblje djelovanja Zavoda od 1971. do 1975. bilo je obilježeno ne samo nastavkom istraživanja u okvirima kontrastivnih projekata već i pokretanjem novih, koji su bili i tematski vrlo raznoliki. Zlatko Vince u tom je periodu vodio projekt u kojemu je istraživao djelovanje hrvatskih filoloških škola u 19. stoljeću. V. Vinja bavio se istraživanjem romanskih jezika i njihovih elemenata na području Hrvatske i tadašnje Jugoslavije. A. Menac istraživala je frazeologiju u hrvatskome i ruskome književnom jeziku. Ž. Bujas i M. Moguš vodili su projekt računalne analize tekstova stare hrvatske književnosti, kojemu je prethodila izrada prvih konkordancija tekstova nekoliko djela hrvatske književnosti. Ž. Bujas vodio je i projekt računalne obrade englesko-hrvatskoga leksikografskoga korpusa koji je za cilj imao omogućiti jednostavan pristup dvojezičnomu korpusu na temelju kojega bi se mogli dalje razvijati leksikografski alati i izrada dvojezičnih rječnika. Uz nastavak rada na englesko-hrvatskome kontrastivnome projektu R. Filipović vodio je i projekt analize hrvatskih toponima u engleskoj putopisnoj literaturi te projekt o engleskom elementu u europskim jezicima, koji je predstavljao drugu, prošireniju fazu prethodnoga projekta o anglizmima u hrvatskome jeziku. Projekt analize engleskog elementa u europskim jezicima imao je za zadatak izradu monografija *Engleski element u evropskim jezicima* i *Etimološki rječnik anglicizama u evropskim jezicima*.

Novu fazu u djelovanju Zavoda smještamo u razdoblje od 1976. godine, kad je svečano proslavljena petnaesta obljetnica te je počelo izlaženje dvojezične englesko-hrvatske publikacije *Bilten Instituta za lingvistiku – Bulletin of the Institute of Linguistics* (od drugog broja s nazivom *Bilten Zavoda za lingvistiku –*

Predstavljanje projekata Zavoda povodom 55. obljetnice, izlaganje Marka Tadića, 2016. (snimio Goran Pavelić Pipo).

Bulletin of the Institute of Linguistics), u kojoj su publicirani kraći znanstveni prilozi o rezultatima rada na projektima, prikazi završenih projekata te izvještaji o istraživanjima u tijeku (svih šest objavljenih brojeva dostupno je na: <https://www.ffzg.unizg.hr/zzl/publikacije.html>). Uslijed promjene pravila prijave projekata pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja mijenja se i ustroj projekata, zbog čega se svi projekti smještaju u okvire dvaju velikih, jednoga koji se bavio proučavanjem hrvatskoga književnog jezika i drugoga koji se bavio kontrastivnim proučavanjem hrvatskoga u odnosu na strane jezike. U okviru prvoga projekta nastavilo se s računalnom analizom tekstova starije hrvatske književnosti, a voditelji Ž. Bujas i M. Moguš kao cilj su postavili izradu računalnih konkordancija svih kapitalnih djela hrvatske književnosti. Drugi istraživački zadatak bio je onaj Z. Vincea, unutar kojega se temeljito obradila složena problematika jezičnih pitanja u Hrvatskoj u 19. stoljeću. Kao rezultat toga projekta objavljena je knjiga *Putovima hrvatskoga književnog jezika* (1978), čime je završena jedna faza istraživanja koje se nastavilo istraživanjem prijelaza 19. na 20. stoljeće. U tom periodu nastavljaju se frazeološka istraživanja A. Menac, unutar čijega je projekta pokrenuta serija *Mali frazeološki rječnici* (zamišljeni kao dvojezični ili trojezični rječnici manjeg opsega s hrvatskim kao polazišnim), te istraživanja V. Vinje o dalmatskom elementu u hrvatskim govorima. S. Babić pokrenuo je istraživanje ekonima, etnika i ktetika na području Hrvatske. Aleksandra Horvat vodila je projekt sakupljanja terminološkoga bibliotekarskog rječnika, Zrinjka Glovacki-Bernardi projekt koji se bavio analizom osobitosti građenja teksta kao jezične i informacijske cjeline, a Damir Kalogjera radio je na dijalektološkom istraživanju leksika grada Korčule, dopunjujući ranija dijalektološka istraživanja suvremenim sociolingvističkim aspektima.

Kroz sljedeća dva projektna razdoblja – prvo između 1980. i 1990. i drugo od 1991. do 1995. godine – nastavljaju se prethodna kontrastivna istraživanja hrvatskoga i drugih europskih jezika, rad na dvojezičnim frazeološkim rječnicima, kontaktnolingvistička istraživanja R. Filipovića, sociolingvistički projekt D. Kalogjere, rad na etimologiji dalmatskog elementa u hrvatskome i istraživanja teksta. Započinje se s radom i na nekim novim projektima poput *Načela organizacije leksika* (Milena Žic Fuchs), *Francuska deskriptivna gramatika s osobitim obzirom na hrvatsku* (Miro Kačić) i *Dijalekti i standardi engleskoga jezika* (Dora Maček). Godine 1983. novi predstojnik Zavoda postaje M. Moguš, koji njime rukovodi do 1992. godine. Godine 1985. objavljeno je izdanje *Chapters in Contrastive Grammar of Serbo-Croatian and English*, u kojemu se u 15 priloga obrađuju relevantni aspekti gramatičkih pitanja iz kontrastivne perspektive. Godine 1989. Zavod je sudjelovao u međunarodnome projektu *Language Industries*, koji je organizirao Savjet za kulturnu suradnju Europskoga vijeća u Strasbourgu, a koordinatoricom domaćega tima bila je Maja Bratanić. Kontaktnolingvistički teorijski pristup prikazan je u monografiji R. Filipovića *Teorija jezika u kontaktu: uvod u lingvistiku jezičnih dodira* (1986), a analiza anglizama prikazana je u *Rječniku anglizama u hrvatskom ili srpskom jeziku* (1990). Godine 1988. suradnici na projektu o engleskom elementu u europskim jezicima organizirali su *Simpozij o jezicima u kontaktu*, u okviru 12. međunarodnoga kongresa antropoloških i etnoloških znanosti, na kojemu su sudjelovali eminentni stručnjaci poput E. Haugena, P. Neldea, S. Eliassona i drugih. Referati izneseni na simpoziju objavljeni su 1990. u zborniku pod naslovom *Languages in Contact*, kojega su urednici bili R. Filipović i M. Bratanić. Rezultati kontrastivnih hrvatsko-njemačkih istraživanja objavljeni su u šest svezaka *Njemačko-hrvatskosrpskih kontrastivnih studija*. Objavljena su dva sveska iz serije *Hrvatskosrpsko-talijanskih kontrastivnih studija* s prilogima Josipa Jerneja i Zorice Vučetić te *Hrvatskosrpsko-talijanski frazeološki rječnik* A. Menac i Z. Vučetić. U okviru rada na njemačko-hrvatskim istraživanjima objavljena je studija *Einführung in die Linguistik* Mirka Gojmerca, dok se u okviru istraživanja posrednoga i neposrednoga posuđivanja R. Filipovića analiziralo anglizme u francuskome, njemačkome, rumunjskome, ruskome, talijanskome i švedskome s ciljem izrade rječnika anglizama u pojedinim jezicima. Godine 1999. objavljen je *A Dictionary of Anglicisms in Swedish* Goranke Antunović. Rezultat projekta koji je vodio M. Moguš bio je *Čestotni rječnik hrvatskoga književnog jezika* (1988). Od 1990. godine u Zavodu se radilo i na izgradnji hrvatske i višejezične baze podataka, koju je vodila M. Bratanić, što je bilo dijelom međunarodnoga projekta *Multilingual lexicography project*. Godine 1992. voditeljicom Zavoda postaje M. Bratanić, a 1994. voditeljicom postaje Vesna Muhvić-Dimanovski, koja je na toj funkciji ostala do 2012. godine. Od 1992. do 1996. M. Kačić radio je u Zavodu vodeći projekt sastavljanja deskriptivne gramatike francuskoga prema hrvatskome jeziku. Iz problematike kojom se bavio u okviru spomenutoga projekta nastala je njegova poznata knjiga *Hrvatski i srpski: zablude i krivotvorine*, objavljena i na engleskome, francuskome i njemačkome jeziku. U svojim je istraživanjima promatrao hrvatski jezik s nešto drugačijih postavki, primarno algebarskolingvističkih, unoseći matematička promišljanja u jezikoslovlje i matematičko-logičke relacije u definiranje jezičnoga znaka.

Iako Zavod za lingvistiku nema vlastitih studijskih programa, od samih su početaka djelatnici Zavoda sudjelovali u izvođenju prijediplomske, diplomske i poslijediplomske nastave na različitim studijima Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Primarno su djelatnici Zavoda uključeni u izvođenje nastave na prijediplomskim i diplomskim studijima lingvistike pri Odsjeku za lingvistiku, ali i na drugim filološkim studijima (na Katedri za skandinavistiku, Odsjeku za zapadnoslavenske jezike i književnosti i Odsjeku za romanistiku) te na doktorskome studiju lingvistike, što je ujedno izvrsno mjesto za predstavljanje spoznaja do kojih se dolazilo u okvirima mnogobrojnih projekata vođenih u Zavodu.

Predstavljanje projekta HR4EU na obljetnici Zavoda, izlaganje Matee Filko, 2016. (snimio Goran Pavelić Pipo).

Godina 1996. prijelomna je u djelovanju Zavoda jer je došlo do promjena u organizaciji istraživanja i projekata. Naime te godine dolazi do promjena pravila i uvjeta prijave projekata, zbog čega dugogodišnji voditelji projekata akademici R. Filipović, A. Menac, M. Moguš i V. Vinja svoje nove projekte ne prijavljuju preko Zavoda. U tom su projektnom razdoblju od 1996. do 2001. godine u Zavodu odobreni projekti koji se dijelom tematski nadovezuju na ranija istraživanja. Npr. projekt M. Kačića o supostavnim gramatikama hrvatskoga i francuskoga, projekt Z. Glovacki-Bernardi o hrvatsko-njemačkim jezičnim vezama te istraživanje zapadnoslavenskih jezika Dubravke Sesar na tragu su ranijih kontrastivnih istraživanja u Zavodu. U tome razdoblju nastavlja se rad u području korpusnolingvističkih i računalnolingvističkih istraživanja kroz projekt računalne obrade hrvatskoga jezika (V. Muhvić-Dimanovski) te hrvatsku suradnju u projektu *ELAN* (Marko Tadić) i izradu hrvatsko-slovenskoga paralelnoga korpusa (M. Tadić). M. Tadić u tome je razdoblju vodio tri projekta primjene informacijskih tehnologija u znanosti koji su se bavili jezičnim tehnologijama za hrvatski jezik, istraživanjima mogućnosti informatičke potpore pri izradi hrvatskoga nacionalnoga korpusa i izgradnjom morfološkoga leksikona. Kao i u prethodnim razdobljima većinom su voditelji projekata bili zaposlenici filoloških odsjeka na Filozofskome fakultetu kojima je Zavod bio platforma za prijavu i provedbu projektnih istraživanja. Osim voditelja projekata te spomenutih akademika, koji su i dalje sudjelovali u radu Zavoda, mnogo je mladih istraživača stjecalo svoja prva iskustva u znanstvenoistraživačkome radu.

Razdoblje od 2002. do 2006. obilježeno je intenzivnim istraživačkim radom, ali na znatno manjem broju projekata. Radilo se na dvama projektima: računalnoj obradi hrvatskoga jezika, čije je vođenje preuzeo

M. Tadić, i sakupljanju neologizama u hrvatskome jeziku, voditeljice V. Muhvić-Dimanovski. Od 2007. godine raste broj projekata, uključujući nove međunarodne projekte. Provodi se nacionalni istraživački program s pet projekata, kao i jedan zaseban projekt koji je dijelom većega istraživačkoga programa na Filozofskome fakultetu. M. Tadić voditelj je programa *Računalnolingvistički modeli i jezične tehnologije za hrvatski jezik* te projekta unutar tog programa koji se bavi jezičnim resursima hrvatskoga jezika i njihovim obilježavanjem. V. Muhvić-Dimanovski nastavlja s projektom o neološkoj građi, unutar kojega se započelo s izradom mrežnoga rječnika neologizama (dostupan na: <http://rjecnik.neologizam.ffzg.unizg.hr/>). Međunarodni projekti u koje su bili uključeni tadašnji djelatnici Zavoda obuhvaćali su nekoliko projekata pod vodstvom M. Tadića (CADIAL, CLARIN, ACCURAT, LetsMT!, CESAR, Xlike) koji su bili usmjereni na istraživanje i razvoj računalnolingvističkih alata i resursa: *Hrvatski nacionalni korpus*, *Hrvatski morfološki leksikon*, *Hrvatski lematizacijski poslužitelj*, *Hrvatska ovisnosna banka stabala* te *Računalnolingvistički modeli i jezične tehnologije za hrvatski jezik* (svi su dostupni javnosti na mrežnim stranicama Zavoda: http://www.ffzg.unizg.hr/zzl/racunalni_resursi.html). Drugi je međunarodni projekt LINEE, lingvističko-antropološko i sociolingvističko bavljenje jezikom, identitetom i kulturom na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini.

Od 2010. do 2011. godine u Zavodu je u suradnji sa Sveučilištem u Kopru proveden i dvogodišnji bilateralni projekt o međujezičnim i međukulturnim vezama i konstrukciji nacionalnog identiteta u hrvatskom i slovenskom turističkom diskursu. Iako je i u međunarodnim projektima fokus istraživanja i dalje na razvoju računalnojezičnih resursa te korpusnolingvističkim i kontaktnolingvističkim istraživanjima, interes se širi i prema sociolingvističkim istraživanjima, što u Zavodu nije novost jer su i u prethodnim razdobljima pojedini projekti uključivali i sociolingvističku dimenziju, primjerice projekti R. Filipovića o posrednome i neposrednome kontaktu hrvatskoga jezika i dijalekata s američkim engleskim ili pak istraživanja D. Kalogjere o rječniku grada Korčule.

Godine 2015. započeo je rad na dvama novim projektima, *HR4EU: Mrežni portal za online učenje hrvatskoga jezika*, financiran sredstvima Europskoga socijalnoga fonda, kojega je voditelj bio M. Tadić, te *Jezični identiteti hrvatske iseljeničke zajednice u Argentini* voditeljice Anite Skelin Horvat. Cilj projekta *HR4EU* bio je izrada portala za besplatno učenje hrvatskoga kao stranoga jezika, kao i omogućavanje stjecanja istraživačkog iskustva mladim istraživačima. U okviru projekta *Jezični identiteti hrvatske iseljeničke zajednice u Argentini* provodi se temeljno istraživanje položaja i vitalnosti hrvatskoga jezika u Argentini propitujući načine čuvanja i prenošenja manjinskoga jezika na nove generacije, stavove pripadnika zajednice o materinskom jeziku te međusobne utjecaje španjolskoga i hrvatskoga u intenzivnu kontakt.

Od 2019. do 2023. u Zavodu se provodi projekt *CLEOPATRA* u okviru programa Obzor 2020 i potprograma Marie Skłodowska Curie. Na tom su projektu u rujnu 2019. zaposlena dva inozemna doktoranda, Diego Alves i Gaurish Thakkar; G. Thakkar i dalje je u Zavodu angažiran na projektu *HR-XR-XTEND* u okviru većega projekta *UTTER* iz programa Obzor Europa. Nakon doktoriranja G. Thakkar i D. Alves bili su 2023. angažirani na projektu *ELE* iz programa Europskoga parlamenta. Četiri zavodska projekta iz programa *Instrument za povezivanje Europe (Connecting Europe Facility, CEF)* ostvarila su snažan doprinos u razvoju strojnoga prevođenja na hrvatski i s hrvatskoga jezika. To su: *MARCELL*, prevoditelj za predsjedanje Vijećem Europske unije, u kojemu se po prvi put za hrvatski jezik sastavlja neuronski strojni prevoditelj za prevođenje između hrvatskoga i engleskoga i obrnuto (dostupan na: <https://hr.presidency.mt.eu>), zatim *CURLICAT*, u kojemu se razvijaju jezični resursi za obuku sustava za neuronsko strojno prevođenje, *NTLP*, u kojemu se uspostavlja *Hrvojka* (<https://hrvojka.gov.hr>), platforma za strojno i strojno potpomognuto prevođenje koja je s vremenom postala besplatna horizontalna digitalna usluga u sustavu eVlade Republike Hrvatske. Sve je te projekte također vodio M. Tadić.

Od samih se početaka u Zavodu radilo i na nakladničkim projektima. Zavod je supokretač i sunakladnik časopisa *Suvremena lingvistika*, serije *Biltena Zavoda za lingvistiku*, serije kontrastivnih studija i niza *Mali frazeološki rječnici* hrvatskoga i engleskoga, njemačkoga, talijanskoga, češkoga i drugih jezika, te kapitalnoga leksikografskoga djela *Hrvatskoga čestotnoga rječnika* (u sunakladništvu sa Školskom knjigom), kao i niza monografija. *Suvremena lingvistika* jedan je od vodećih domaćih jezikoslovnih časopisa, objavljuje radove iz različitih lingvističkih područja i disciplina, dostupan je u otvorenome pristupu (<https://hrcak.srce.hr/suvremena-lingvistika>) te indeksiran u bazama poput WoS i Scopus. Djelatnici Zavoda ujedno su objavljivali radove u mnogim domaćim i stranim znanstvenim časopisima, zbornicima radova te raznim publikacijama. Zavod za lingvistiku i njegovi djelatnici aktivni su sudionici na mnogim domaćim i inozemnim skupovima, kao i organizatori i suorganizatori niza radionica, skupova i simpozija.

Sažimajući djelovanje Zavoda za lingvistiku od osnutka do danas ističe se neumoran i predan rad na ostvarenju cilja postavljena prilikom osnivanja, a to je promicanje lingvističke misli i rad na znanstvenoistraživačkim lingvističkim projektima. Projektna djelatnost Zavoda, kao njegova osnovna djelatnost, izuzetno je bogata i ističe se svojom kvalitetom, a Zavod je postao pionir u uspostavljanju međunarodne projektne suradnje. Od samih se početaka istraživačka djelatnost Zavoda usmjerena na nekoliko lingvističkih područja, primarno su to kontaktno-, kontrastivno-, korpusno- i računalnolingvistička istraživanja, teme i problemi, a posljednjih se desetljeća istraživanja i interesi sve više usmjeravaju prema nešto šire postavljenim socio-lingvističkim pitanjima i temama. Zavod je posebno poznat po svojem nacionalnom korpusu hrvatskoga jezika te po tome što je upravo u Zavodu i započela računalna obrada korpusa u nas. Time su postavljeni i određeni temelji drugim istraživanjima u Zavodu koja su koristila „računalnu obradu korpusa kao standardnu istraživačku proceduru“ (Tadić 1997: 389). U tim je istraživanjima hrvatska korpusna lingvistika uspješno pratila svjetske trendove. Svakako je jedno od važnijih postignuća Zavoda izgradnja korpusa suvremenoga hrvatskog jezika, koja je započela 1976. godine s projektom koji je vodio M. Moguš s ciljem sastavljanja jednomilijunskoga korpusa. Taj je korpus uslijed poteškoća do kojih je došlo zbog ratnih zbivanja 1990-ih završen 1996. godine i predstavlja „prvi pokušaj u hrvatskoj lingvistici da se na temeljima reprezentativnoga korpusa počne usustavljivanje i istraživanje jezične građe“ (Tadić 1997: 390). Prema riječima M. Bratanić (1998) rad na tom korpusu, ali i drugim oblicima korpusnih istraživanja u Zavodu za lingvistiku predstavlja ne samo pionirski rad već i određeni oblik avangarde.

S obzirom na vrlo bogatu istraživačku djelatnost, kao i vrlo velik broj djelatnika koji su u Zavodu radili, vjerujemo da je pred Zavodom i dalje razdoblje novih i velikih projekata, kao i mogućnost zapošljavanja nekih od dosadašnjih istraživača i suradnika te novih mladih istraživača. Nadamo se također da će se ostvariti uvjeti za stjecanje iskustva novim mladim generacijama istraživača.

Anita Skelin

LITERATURA

- Bratanić, M. Korpusna lingvistika na kraju 20. stoljeća i implikacije za suvremenu hrvatsku leksikografiju. *Filologija*. 30–31(1998), 171–177. Dostupno i na: <https://hrcak.srce.hr/173491> (1. 2. 2024).
- Filipović, R. 15 godina znanstvenog rada Instituta za lingvistiku. *Bilten Instituta za lingvistiku*. 1(1975), 9–43. Dostupno i na: <http://www.ffzg.unizg.hr/zzl/publikacije.html> (1. 2. 2024).

Muhvić-Dimanovski, V. Zavod za lingvistiku. *Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: monografija*. Damjanović, S. (ur.). Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1998, 273–281.

Tadić, M. Računalna obradba hrvatskih korpusa: povijest, stanje i perspektive. *Suvremena lingvistika*. 43–44(1997), 387–394. Dostupno i na: <https://hrcak.srce.hr/23806> (1. 2. 2024).

Djelatnici Zavoda za lingvistiku

DJELATNI

FARKAŠ, Daša (Ljubljana, Slovenija, 1987) (2010) 2010. stručna suradnica, 2020. asist.

KRMPOTIĆ, Pavao (Zagreb, 1986) (2018) 2018. asist., 2022. viši asist.

SKELIN, Anita (Split, 1975) (2003) 2003. znan. novakinja – asist., 2010. viša asist., 2013. doc., 2019. izv. prof.

ŠTEFANEC, Vanja (Zagreb, 1983) (2012) 2012. stručni suradnik, 2018. suradnik na projektu, 2020. asist.

THAKKAR, Gaurish Pandurang (Gos, Indija, 1989) (2019) 2019. doktorand, 2022. suradnik na projektu.

PREMINULI, UMIROVLJENI I OSTALI BIVŠI DJELATNICI

AGIĆ, Ana (Trogir, 1987) (2012) 2012. stručna suradnica.

ALERIĆ, Danijel (Runović, Imotski, 1936 – Zagreb, 2008) (1961–1969) 1961. asist.

- BEKAVAC, Božo (Split, 1972) (1997–2005) 1997. znan. novak – asist.
- BRATANIĆ, Maja (Zagreb, 1950) (1973–1995) 1973. honorarna pripravnica, 1975. asist., 1979. znan. asist., 1989. znan. suradnica, 1994. viša znan. suradnica.
- ČILAŠ MIKULIĆ, Marica (Knin, 1970) (1997–2001) 1997. znan. novakinja – asist.
- DOBRONIĆ, Ivana (Split, 1982) (2012–2012) 2012. stručna suradnica.
- FILKO, Matea (Zagreb, 1988) (2015–2016) 2015. stručna suradnica.
- FULGOSI, Sanja (Zagreb, 1971) (1998–2008) 1998. znan. novakinja – asist.
- GOLUBIĆ, Rajna (Zagreb, 1964) (1989–1997) 1989–1997. tajnica Zavoda za lingvistiku, 1996–1997. tajnica Odsjeka za kroatistiku.
- HRIBERSKI, Diana (Zagreb, 1987) (2015–2017) 2015. asist.
- JUTRONIĆ, Dunja (Split, 1943) (1972–1973) 1972. asist.
- KAČIĆ, Miro (Pučišća, Brač, 1946 – Zagreb, 2001) (1992–1996) 1992. doc., 1994. izv. prof.
- KIRINIĆ-PAPEŠ, Vesna (Zagreb, 1953) (1985–1987) 1985. stručna suradnica.
- LIBRENJAK, Sara (Zagreb, 1986) (2015–2016) 2015. doktorandica.
- MAZALIN, Diana (Zagreb, 1949) (1975–1979) 1975. asist.
- MERKLER, Danijela (Vukovar, 1986) (2010–2012) 2010. stručna suradnica.
- MUHVIĆ-DIMANOVSKI, Vesna (Zagreb, 1947) (1973–2012) 1973. asist., 1989. viša asist., 2001. znan. suradnica, 2006. viša znan. suradnica, 2011. znan. savjetnica.
- OREŠNIK, Marijan (Zagreb, 1949) (1980–1981) 1980. asist.
- PAPEŠ, Zlatko (Zagreb, 1953) (1983–1985) 1983. postdiplomand pripravnik – asist., 1984. stručni suradnik.
- PAVELIĆ, Tin (Zagreb, 1990) (2012–2014) 2012. znan. novak – asist.
- PIŠKOREC, Velimir (Đurđevac, 1966) (1993–1994) 1993. znan. novak – asist., 1994. mlađi asist.
- POLANČEC, Jurica (Zagreb, 1989) (2016) 2016. asist.
- PROHASKA-KRAGOVIĆ, Miljenka (Zagreb, 1950) (1979–1996) 1979. suradnica na projektu, 1980. asist., 1987. stručna suradnica.
- RAFFAELLI, Ida (Zagreb, 1970) (1993–2002) 1993. znan. novakinja – asist.
- ŠOJAT, Krešimir (Zagreb, 1971) (1998–2005) 1998. znan. novak – asist.
- TADIĆ, Marko (Rijeka, 1963) (1988–1998) 1988. znan. novak – asist., 1994. viši asist.
- VÁLIO ANTUNES ALVES, Diego Fernando (São Paulo, Brazil, 1983) (2019–2022) 2019. doktorand – istraživač.
- VIĆAN, Dunja Marija (Zagreb, 1942 – Zagreb, 2007) (1968–1974) 1968. asist.
- VUČETIĆ, Zorica (Šibenik, 1943 – Zagreb, 2008) (1996–2008) 1996. znan. suradnica, 2001. viša znan. suradnica.
- ZERGOLLERN-MILETIĆ, Lovorka (Zagreb, 1961) (1986–1993) 1986. asist., 1991. znan. asist.

Napomena. Za neke stalne ili honorarne bivše zaposlenike Zavoda nema preciznijih podataka: Eda Barbalić, Sanja Frajtag, Višnja Josipa Milas.